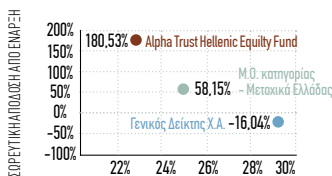

ΥΨΗΛΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ
ΣΧΕΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ / ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΠΟ ΕΝΑΡΞΗ
(8/11/1995-28/09/2012)*

ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ ΑΠΟ ΕΝΑΡΞΗ

ΠΗΓΗ: Alpha Trust Risk Monitoring & Analysis Dept.

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

INTERVIEW

Η Ελλάδα έχει (ουκ ολίγες) ευκαιρίες

Ο κ. Φαίδων Ταμβακάκης, οικονομολόγος, συγγραφέας, και αντιπρόεδρος της Alpha Trust, δηλώνει ότι η εταιρεία του έχει αρχίσει και αγοράζει ελληνικά ομόλογα. Από την Ελευθερία Κούρταλη

Ο «κ. Φαίδων Ταμβακάκης, δηλώνει ότι η Ελλάδα θα επιτύχει και πως επενδυτικά είναι από τις πιο ενδιαφέρουσες περιοχές του πλανήτη. Μιλά για τα θέματα που θα παίξουν ρόλο στις επενδυτικές επιλογές το 2013, για την ανακεφαλαιοποίηση και τα deals των ελληνικών τραπεζών, για τη σημαντικότητα θεσμών όπως το venture capital και οι εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου, και σχολιάζει την κρίση που ταλανίζει την Ευρωζώνη καθώς και τον ρόλο που έπαιξαν στο «σήμερα» τα λάθη της πολιτικής, τόσο της Ελλάδας όσο και της Ευρώπης.

Ποιο κατά τη γνώμη σας είναι το ενδεδειγμένο χαρτοφυλάκιο για το 2013;

Δεν νομίζω ότι έχω απαντήσει ποτέ σ' αυτή την ερώτηση. Ο καθένας έχει το δικό του προφίλ, διαφορετικές ανάγκες, διαφορετικές αντοχές στο ρίσκο,

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ VENTURE CAPITAL

«Είναι χρυσή εποχή για ventures ενώ είναι σημαντικό οι εταιρείες να καταλήγουν ως εισηγμένες. Η πειθαρχία που τους μαθαίνει είναι ανεκτίμητη»

και δεν υπάρχει πρότυπο για τον καθένα, υπάρχει πιθανώς ένα «χαλαρό κοστούμι» για πιο ομαδοποιημένες κατηγορίες αναγκών. Αυτά που εμείς βλέπουμε ως θέματα που επηρεάζουν το πώς αντιμετωπίζεις, από πλευράς τακτικής, το επενδυτικό περιβάλλον, είναι τα εξής:

• Η Ελλάδα είναι από τις πιο ενδιαφέρουσες περιοχές του πλανήτη σήμερα. Ο βαθμός απογοήτευσης φθάνει σε επίπεδο απελπισίας και αυτό αποτελεί σήμα επενδυτικών αγορών •

-Φ. Ταμβάκης

- Ένα σημαντικό θέμα για μας είναι ότι η Αμερική αναγεννάται ως βιομηχανική χώρα, ενεργειακή και αυτάρκης. Δεν είναι βέβαια τρομακτική η διαφορά που θα κάνει στο Α.Ε.Π. της βραχυπρόθεσμα, περιμένουμε να προσθέσει ένα 2 με 3% στο Α.Ε.Π. μεσοπρόθεσμα το οποίο είναι σημαντικό μεν, καθώς θα αυξήσει την απασχόληση, αλλά δεν εκτιμούμε ότι έτσι η Αμερική θα αλλάξει και θα γίνει ξαφνικά... Κίνα. Η Ασία θα παραμείνει το «εργοστάσιο» του πλανήτη.

- Από τα πιο σημαντικά ζητήματα που εγείρονται σήμερα –αλλά πιστεύουμε ότι θα αμβλυνθεί και μπορεί πριν τυπωθούν αυτές οι σελίδες να έχει λυθεί– είναι το fiscal cliff, ο «δημοσιονομικός γκρεμός» των Η.Π.Α., περισσότερο ένα πολιτικό ζήτημα παρά οτιδήποτε άλλο, και φαίνεται ότι θα υπάρξει συναινετική λύση και θα ξεπεραστεί αναίμακτα, κατά τη δική μας εκτίμηση.

- Ενδιαφέρον για εμάς παραμένει το τι θα συμβεί στην Κίνα. Θεωρούμε ότι η χώρα πέρασε μια δύσκολη χρονιά, επειδή πάντα στη μεταβατική περίοδο προς τη νέα ηγεσία περνά ένας δύσκολος χρόνος, καθώς αλλάζουν πρόσωπα, πολιτικές, κ.ά., και μένει να δούμε εάν θα εξομαλυνθούν τα πράγματα και θα έχουμε μια προβλέψιμη εξέλιξη, η οποία μάλλον θα συμβεί. Το δικό μας σενάριο είναι ότι το 2013 η Κίνα θα είναι περισσότερο θετική έκπληξη, παρά αρνητική.

- Ένα ζήτημα το οποίο είναι σε εκκρεμότητα –και δεν ξέρω αν θα τελειώσει μέσα στο 2013– είναι το θέμα της Αρα-

βικής Άνοιξης, της πολιτικής αλλαγής που βλέπουμε στη Μέση Ανατολή και τον αραβικό κόσμο, κάτι το οποίο προς το παρόν δεν φαίνεται να επηρεάζει ιδιαίτερα ακόμη το πετρέλαιο, αλλά είναι αυτό μπορεί και να αλλάξει.

- Το μεγαλύτερο χρόνιο πρόβλημα του πλανήτη σήμερα είναι η ανεργία, η οποία –δυστυχώς– σε καθεστώς απομόχλευσης δεν βλέπουμε να εξομαλύνεται (ούτε καν να εξωραϊζεται), με αποτέλεσμα υποτονικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

- Τέλος πάντα περιμένουμε το απρόβλεπτο (αυτό που δεν εμπεριέχεται στις τιμές) γιατί τούτο είναι που «τραντάζει» τις τιμές αξιών. Το 2013 το απρόβλεπτο έχει μεγαλύτερες πιθανότητες να επιδράσει σημαντικά, καθώς κανείς δεν διακρίνει τη σκιά του την στιγμή που μιλάμε.

Ποια είναι η άποψή σας για το θέμα «Ευρώπη και Ελλάδα»; Οδεύουν τα πράγματα προς οριστική λύση;

Το θέμα της Ευρώπης δεν είναι τελειωτικά επιλυμένο, αλλά η αίσθηση που έχουμε εμείς είναι ότι οι σωστοί άνθρωποι είναι στις σωστές θέσεις, και οι σωστές πολιτικές βρίσκονται σε προτεραιότητα. Το πρόβλημα της Ευρώπης υπήρξε και κύριο πρόβλημα του πλανήτη, ειδικά στους τελευταίους μήνες. Πιστεύουμε ότι ίσως του χρόνου ξεχαστεί, όχι απαραίτητα, δε, μετά τις γερμανικές εκλογές. Έχει ενδιαφέρον για την Ευρώπη να επιτύχει η Ελλάδα, και αυτό είναι το βασικό μας σενάριο σε ό,τι αφορά την ίδια την Ελλάδα, επειδή θεωρούμε ότι η χώρα

θα επιτύχει. Αν και είναι δύσκολο να το πει κανείς κοιτάζοντας την κατάσταση σήμερα, ωστόσο κάπως αποστασιοποιημένα μπορεί να δει ότι μία τόσο μικρή χώρα με τόσα πολλά προβλήματα είναι εύκολο να αντιστρέψει τη δεινή της θέση. Είναι πιο εύκολο να φτιάξεις ένα εντελώς ξεχαρβαλωμένο μαγαζί – απλώς θέλει να έχεις όρεξη να το κάνεις. Δεν είναι τόσο δύσκολο να δούμε σημάδια για το γεγονός ότι η Ελλάδα «επισκευάζεται». Εδώ θα συμφωνήσω πιο πολύ με τον κ. Μασουράκη, παρά με όλες τις «Κασσάνδρες», που λένε ότι καταστρεφόμαστε. Από το μικροοικονομικό επίπεδο θα πω αυτό που έλεγα χρόνια για τη χώρα. Αναγνωρίσαμε το πρόβλημα κάποια στιγμή, είπαμε «πάμε να το λύσουμε» κι έχουμε μια συνεχή παρέμβαση του κράτους, εξωκρατικών και διεθνών οργανισμών. Όλοι ήθελαν «να σώσουν τον ασθενή» και έκοβαν λίγο απο΄δω, λίγο απο΄κει, αλλά αυτό δεν βοηθά. Οι Αμερικανοί είναι εκεί που είναι, επειδή γίνεται μεν μια παρέμβαση, αλλά από εκεί και πέρα αφήνουν την Οικονομία μόνη της να συνέλθει. Οι συνεχείς παρεμβάσεις δεν άφησαν την ελληνική Οικονομία να βρει τον δρόμο μόνη της. Δεν ξέρουμε από πού θα έρθει η ανάκαμψη αλλά ξέρουμε ότι πάντα έρχεται.

Είμαι σίγουρος ότι η νεανική ανεργία κάποια στιγμή θα βγει σε καλό, επειδή ο κόσμος ήδη αναγκάζεται να σκεφτεί «τί μπορώ να παραγάγω για να επιζήσω, να σταθώ στα πόδια μου μόνος». Αυτό θα οδηγήσει στο να γίνουν πολύ ενδιαφέροντα πράγματα στην Ελλάδα, ευεργετικά για όλους μας. Αυτή είναι η δική μας εκτίμηση.

Αυτή τη στιγμή η Ελλάδα παρουσιάζει επενδυτικό ενδιαφέρον;

Η Ελλάδα είναι από τις πιο ενδιαφέρουσες περιοχές του πλανήτη σήμερα και το λέω αυτό από το Καλοκαίρι. Ένα από τα κριτήρια που χρησιμοποιούμε για να δούμε πότε οι τιμές έχουν φτάσει σε κάποιο «πάτο», είναι ο βαθμός απογοήτευσης. Όταν ο βαθμός απογοήτευσης είναι

σε επίπεδο απελπισίας, αυτό αποτελεί πολύ καλή ένδειξη. Φυσικά σε απελπισία βρισκόμαστε πάνω από έναν χρόνο. Δεν κάνω την αισιοδοξία μου, επειδή με όποιον μιλάω όχι μόνο βλέπω απαισιοδοξία, αλλά θέλει και να εγκαταλείψει τη χώρα. Θα έλεγα ότι παίρνουμε συνέχεια θετικά σημάδια, ότι κάτι γίνεται και το ακούς από μεριές που δεν το περιμένεις. Κάποιοι δουλεύουν αυτή τη στιγμή για την ανάκαμψη της χώρας, έστω και με ιδιοτέλεια, αλλά αυτό είναι καλό. Εάν γινόταν από συναισθηματισμό, δεν θα είχε διάρκεια.

Και πώς βλέπετε τις κινήσεις των ελληνικών εταιρειών που αποφασίζουν να φύγουν από την Ελλάδα, όπως π.χ. της Coca Cola;

Η Ελλάδα πέρασε μια περίοδο τρομακτικής κακοφημίας. Στιγματιζόσουν να πεις ότι είσαι Έλληνας, ντρεπόσουν να πεις ότι είσαι Έλληνας, άμα ήθελες να κάνεις δουλειές. Υπήρχε δυσφήμιση η οποία δεν έχει προηγούμενο. Καθε μέρα επί τρία χρόνια ήσουν στην πρώτη σελί-

δα ως ο κακός, ο κλέφτης, ο τερπέλης, ο απατεώνας, όλα αυτά τα οποία προφανώς είναι άδικο και ρατσιστικά, και ομολογώ ότι δεν μπορώ να καταλάβω πώς σώφρονες και πολιτισμένοι άνθρωποι μπορούν να σκέφτονται και να εκφράζονται έτσι, ομαδοποιώντας και στοχοποιώντας.

Αυτή λοιπόν την περίοδο πολλές εταιρείες αντιμετώπισαν μεγάλο πρόβλημα για να εξηγήσουν ότι οι Έλληνες κάνουμε τη δουλειά και τηρούμε τις υποχρεώσεις μας όσο οποιοσδήποτε άλλος στον πλανήτη. Αυτό εξανάγκασε κάποιους να κοιτάξουν να αλλάξουν... διαβατήριο, για να συνεχίσουν να λειτουργούν απρόσκοπτα.

Κάποιες εταιρείες σίγουρα αδικήθηκαν πάρα πολύ από τις άστοχες φορολογικές παρεμβάσεις που έγιναν. Το κράτος δεν σκέφτηκε ότι χρειάζονται εταιρείες όπως η Coca Cola επειδή συνιστούν διαφήμιση για να έρθουν και άλλες εταιρείες, να δώσουν δουλειές στον τόπο και να φέρουν φόρους και προστιθέμενη αξία: τις τιμωρούσε για τις δουλειές που έκα-

ναν εκτός Ελλάδας. Δηλαδή οι έκτακτες εισφορές που πλήρωσε η Coca Cola στα μερίσματα εξωτερικού και σε έσοδα που είχε σε 27 άλλες χώρες ήταν μια κατάφωρη αδικία, την οποία είπαν ότι θα διορθώσουν ενώ τον επόμενο χρόνο την επανέλαβαν! Μια εταιρεία αυτού του είδους είναι υπόλογη σε χιλιάδες μετόχους (πολλοί εξ αυτών συνταξιοδοτικά ταμεία, κράτη κ.λπ.) χιλιάδες εργαζόμενους και εκατομμύρια πελάτες.

Πιστεύω ότι ατυχώς η Coca Cola έφυγε. Εμάς μας εκπλήσσει επειδή ήταν μία από τις πιο επιτυχημένες και φωτεινές επιχειρήσεις που είχε η χώρα και επειδή χάσαμε έναν τόσο καλό φορολογούμενο. Ουσιαστικά αυτό είναι. Όταν το ελληνικό κράτος λέει: «ξέρω ότι είστε άξιοι, αλλά εσάς μπορώ να σας τιμωρήσω», δηλώνει τεράστια ανεπάρκεια. Δυστυχώς, δεν μπορώ να πω ότι δεν τις καταλαβαίνω αυτές τις εταιρείες.

Είχατε επενδύσει σε ελληνικά ομόλογα; Σκέφτεστε να επενδύσετε τώρα;

Δεν είχαμε επενδύσει, αλλά τώρα έχου-

ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΩΛΕΙΑ Η COCA COLA

«Πιστεύω ότι ατυχώς η Coca Cola έφυγε. Μας εκπλήσσει, επειδή ήταν μία από τις πιο επιτυχημένες και φωτεινές επιχειρήσεις που είχε η χώρα και επειδή χάσαμε έναν τόσο καλό φορολογούμενο»

με αρχίσει να αγοράζουμε για συγκεκριμένους λόγους. Τα yields και για μία συγκεκριμένη ανοχή ρίσκου και τα βρίσκουμε πολύ καλή περίπτωση. Το βρίσκω πάρα πολύ περιέργο οι Έλληνες να αγοράζουν ομόλογα Μαυροβουνίου και να μην αγοράζουν ελληνικά με 17% αποδόσεις. Είναι ενδιαφέρον από ψυχολογικής άποψης. Δείχνει ότι τρόμαξαν τόσο από το shell shock και έχασαν τόσα πολλά χρήματα, που φοβούνται. Το προφανές, ότι έχουμε ένα ομόλογο που μάλλον δεν θα κουρευτεί –ίσως και ποτέ– αλλά σίγουρα για πολλά χρόνια θα έχει 17% απόδοση ανά έτος, δεν το βλέπουν. Ξέρετε πόσο λίγα κρατικά ομόλογα υπάρχουν στον κόσμο που έχουν διψήφια απόδοση; Ο αριθμός τους είναι μονοψήφιος.

Η Ελλάδα έχει ουκ ολίγες ευκαιρίες, δεν είναι μόνο τα ομόλογα, απλώς ο κόσμος ακόμη δεν μπορεί να πιστέψει ότι είμαστε και θα είμαστε στην Ευρώπη. Αυτό το shell shock ισχύει για όλα τα πράγματα. Η τρομάρα που έπαθε ο κόσμος, ότι θα φύγουμε από το ευρώ, ότι έρχεται η καταστροφή –και γι' αυτά δεν φταίνε μόνο οι Έλληνες αλλά και οι ξένοι οι οποίοι μας τρομοκρατούσαν– κατέληξε στο να υπάρχει γενικότερα απίστευτη κατάθλιψη παντού. Τα αγαθά έχουν γίνει δεινά: αυτά πρέπει να επιδιορθωθούν, να ξεκαθαριστούν, και θέλει χρόνο για τους Έλληνες να επανακτήσουν την ηρεμία τους.

Κάποια στιγμή θ' αρχίσουν να έρχονται επενδύσεις και να ανοίγουν εταιρείες. Πιστεύετε ότι θεσμοί όπως το private equity και το venture capital έχουν καλό λόγο στην Ελλάδα αυτή τη στιγμή; Θα σκεφτόσασταν ποτέ να στραφείτε προς αυτά;

Δεν είναι ακριβώς αυτή η δουλειά μας, αλλά μας ενδιαφέρει. Έχουμε ασχοληθεί στο παρελθόν, αλλά δεν ήταν κάτω από ίδιες συνθήκες.

Σε ό,τι αφορά τον θεσμό του venture capital, πιστεύω ότι οι επιχειρήσεις ωφελούνται όταν έχουν επαγγελματί-

Βρίσκω πολύ περιέργο οι Έλληνες να αγοράζουν ομόλογα Μαυροβουνίου και να μην αγοράζουν ελληνικά, με 17% απόδοση

ες μετόχους. Παράδειγμα η Chipita και η Jumbo, κλασικές περιπτώσεις όπου το venture capital τις δίδαξε. Το να μάθεις να σέβασαι το ξένο χρήμα και να δουλεύεις με στόχους είναι κάτι που στο επιβάλλει ο επαγγελματίας.

Πιστεύω ότι είναι χρυσή εποχή για ventures ενώ θεωρώ επίσης ότι είναι πάρα πολύ σημαντικό για τις εταιρείες να καταλήγουν εισηγμένες. Πρέπει να έχουν αυτό τον στόχο, επειδή η πειθαρχία που τους μαθαίνει είναι ανεκτίμητη. Μαθαίνει τη διαφάνεια στην πειθαρχία και η χώρα χρειάζεται τέτοιες επιχειρήσεις.

Το X.A., όμως, δεν έχει ρευστότητα. Είναι ακριβή η δημιουργία θέσεων και είναι και ακριβή και η έξοδος...

Καλό είναι να γίνεται «ακριβή» η έξοδος, επειδή πρέπει κάποιος να καταλαβαίνει ότι μπαίνει για πάντα. Αν αλλάξει άρδην, ας πληρώσει και ας φύγει. Το ακριβό είναι σχετικό. Μια εταιρεία που έκανε 500 εκατ. και τώρα κάνει 10 εκατ. μπορεί να κάνει πρόταση και να την βγάλεις από το χρηματιστήριο με

20 εκατ. Είναι ακριβό. Μιλούσα με κάποιον που έβγαλε μια εταιρεία του από άλλο χρηματιστήριο και είπε «ευτυχώς που ήταν τόσο αδιάφοροι, που με ανάγκασαν και την έβγαλα τσάμπα. Και έχω σωθεί». Είχε κάνει παρουσίαση σε αναλυτές και δεν ήρθε κανείς. Είπε, τότε, «τι κάνω σε τέτοιο χρηματιστήριο;» έκανε προσφορά, έφυγε και στη συνέχεια η εταιρεία αυτή είχε πολύ καλή επίδοση. Επίσης, αν με το να μείνεις στο χρηματιστήριο σημαίνει να πληρώνεις πολλά, εγώ πιστεύω ότι σίγουρα κερδίζεις και πολλά. Φυσικά είναι θέμα μεγέθους και γι' αυτό υπάρχει η EN.A., η οποία για τις μικρότερες εταιρείες είναι θαυμάσιο βήμα.

Αν υπήρχαν στο X.A. οι ΑΕΕΧ, όπως πριν από δέκα χρόνια, πιστεύετε πως οι πιέσεις των τελευταίων ετών στην Αγορά, θα είχαν απορροφηθεί;

Όχι όλες, αλλά σαφώς δεν θα υπήρχε αυτή η απίστευτη καταστροφή πλούτου που ζήσαμε. Το 2007 μιλούσα με κάποιον ξένο διαχειριστή και με ρωτούσε πόσο είναι το ποσοστό που έχουν οι θεσμικοί στην Ελλάδα. Του είχα πει 5%. Με ρωτάει, λοιπόν, «οι ξένοι πόσο έχουν;». Του λέω 50% και μου απαντά: «Ε, δεν έχετε χρηματιστήριο!». Το σκεφτόμουν χρόνια... Ενώ είχαμε μόνιμους πελάτες τις εταιρείες χαρτοφυλακίου, αυτές διαλύθηκαν. Όταν ξεκίνησε η διάλυση, οι ΑΕΕΧ είχαν ενεργητικό 2,5 δις. Είχα έναν σταθερό πελάτη στην Αγορά, ο οποίος έβγαζε μεροκάματο και έδινε μια χαρά αποδόσεις στους μετόχους και συνεπέστατα μερίσματα. Ο κόσμος ήταν ευχαριστημένος. Οι πελάτες αυτοί δυστυχώς καταργήθηκαν.

Άλλοι πελάτες που έχουν κάποιες χώρες είναι τα ταμεία. Πού είναι τα ταμεία στην Ελλάδα; Έγινε μια προσπάθεια, μετά ήρθε ο κατακλυσμός. Δεν μπορείς να έχεις κεφαλαιαγορά, αν δεν τα έχεις όλα αυτά. Θέλεις μόνιμους πελάτες.

Σε ό,τι αφορά την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, πιστεύετε ότι ανοίγει

τον δρόμο στο να περάσουν οι τράπεζες στους ξένους;

Ο ιδιοκτησιακός έλεγχος στις τράπεζες δεν είναι τόσο προφανής. Αυτό που έχει ενδιαφέρον είναι να υπάρχει ένα ίδρυμα με ικανούς ανθρώπους, πολύ καλό μοντέλο ανάπτυξης πέρα από μια τοπική Αγορά. Οι ελληνικές τράπεζες αποφάσισαν κάποια στιγμή να γίνουν αλυσίδα, να επεκταθούν. Ένα πολύ θετικό που είδαμε, είναι ότι διέθεταν τα στελέχη που δούλεψαν εκτός Ελλάδας και έμαθαν πολλά και αυτό είναι πλούτος είναι κεφάλαιο για τη χώρα. Αν δεν έχεις τέτοιες επιχειρήσεις, θα έλθει εύκολα κάποιος να σε εξαγοράσει, που έχει την γνώση και τα στελέχη, επειδή δεν θα μπορείς να ανταγωνιστείς, δεν θα έχεις τα ατού που έχει μια μεγαλύτερη επιχείρηση.

Είναι καλό που γίνεται αυτή η προσπάθεια να υπάρξουν deals μεταξύ των ελληνικών τραπεζών;

Για μένα είναι κρίμα αυτό που συνέβη, επειδή οι ελληνικές τράπεζες είχαν πάει πολύ καλά από πλευράς εξέλιξης. Ο κλάδος πριν από το '90 ήταν κρατικοδίαυτος και ανεπαρκής, ο δε κόσμος απέφυγε να συναλλάσσεται με ελληνικές τράπεζες και προτιμούσε τις ξένες που λειτουργούσαν στην Ελλάδα.

Οι τράπεζες από τότε έκαναν πάρα πολλή δουλειά, ξόδεψαν πάρα πολλά χρήματα σε συστήματα, σε εκπαίδευση, στο να στελεχωθούν με ικανό κόσμο και να τον ανταμείψουν. Το να καταστρέφεις όλο αυτό είναι εγκληματικό. Αν όλη αυτή η επένδυση πάει στράφι, αντί να διορθωθούν τα λάθη και να προχωρήσουμε, είναι άλλη μια περίπτωση στην οποία καταστρέφουμε αστόχαστα αξίες στη χώρα αυτή: παίρνουμε τα αρχαία αγάλματα και τα κάνουμε ασβέστη. Αυτό πάει να γίνει με τις τράπεζες τώρα και υπάρχει ο σχετικός λαϊκισμός –που δεν είναι μόνο ελληνικός αλλά παγκόσμιος– ότι οι τραπεζίτες είναι οι κακοί, ενώ υφίσταται και πολλή δαιμονοποίηση... Και όμως, δεν πρέπει να πέφτουμε ως χώρα στην παγίδα αυτή. Ας μου πει κάποιος έναν κλάδο στον οποίο έχουν γίνει τόσα δις. επενδύσεων. Η μεγαλύτερη επένδυση που έχει γίνει στην Ελλάδα τις τελευταίες δεκαετίες είναι στο τραπεζικό σύστημα. Να βρούμε τρόπο ώστε αυτές να αποκτήσουν εκ νέου αξία. Σ' αυτό θα επέμενα.

Κάποιες τράπεζες, όμως, στη συγκυρία αυτή για την Ελλάδα, δεν θα άντεχαν...

Οι τράπεζες στην Ελλάδα είναι εν πολλοίς θύματα του κράτους, όχι της δικής τους απερισκεψίας. Έδιναν κάπο-

τε δάνεια εύκολα, αλλά οι ζημιές ήταν αντιμετώπισιμες. Το PSI δεν υπήρξε το μόνο πρόβλημα, είναι μόνο μέρος του. Το θέμα είναι το ότι συρρικνώθηκε το 25% η Οικονομία και προφανώς οι επισφάλειες ξεπέρασαν κάθε πρόβλεψη, αφού κανείς δεν μπορούσε να δει το βάθος της ύφεσης που έρχεται.

Η καταστροφή στην Ελλάδα έχει κυρίως πολιτικά αίτια. Τρία χρόνια συζητάμε αυτό που οι Αμερικανοί έκαναν σ' ένα Σαββατοκύριακο! Πόσος κόσμος πέθανε όσο οι πολιτικοί συζητούσαν; Οι αδυναμίες, η απουσία μηχανισμών διαχείρισης κρίσεων είναι προφανέστατες. Κόστισε πάρα πολύ στην Ευρώπη σε αξιοπιστία η Ελλάδα, και αυτό δεν έχει ξεπεραστεί ακόμη. Υπάρχει μεν ο Ντράγκι, που προσπαθεί ώστε να γίνονται κάποια πράγματα έγκαιρα, αλλά είναι και οι 27 ηγέτες που αντιμετωπίζουν τα πράγματα ως ιδιοτελείς κοινοτάρχες. Αυτό κόστισε στην Ελλάδα πάρα πολύ. Και στον τομέα αυτό μας οφείλουν επανορθώσεις. Το πόσες φορές ακούσαμε τη λύση και μετά χάθηκε και μετά άρχισαν οι φιλονικίες για το τί πρέπει να γίνει με την Ελλάδα... Θεωρούμε, πάντως, ότι το πρόβλημα τελείωσε. Η Ελλάδα μοιάζει να έχει αφήσει πίσω της τα μεγάλα ζόρια.

Τα λεφτά της ανακεφαλαιοποίησης, θα πάνε στην πραγματική Οικονομία;

Δεν θα περίμενα κάτι τέτοιο μεσοπρόθεσμα. Θα συνεχίσουν απλώς να λειτουργούν, αφού τώρα σχεδόν δεν υφίστανται με τα κεφάλαια που έχουν ή δεν έχουν. Και το λέω παρατηρώντας τις αμερικανικές τράπεζες, που έκαναν ανακεφαλαιοποίηση μέσα σε λίγες... ώρες. Όσο οι ευρωπαίοι διαπληκτίζονται, τα κεφάλαια έχουν ήδη επιστραφεί με κέρδος στους φορολογούμενους. Ωστόσο οι πιστώσεις πήραν χρόνια για να ξαναοιζούν και να επανέλθουν σε φυσιολογικό επίπεδο. Σήμερα που μιλάμε, έχουμε τα πρώτα δείγματα ότι αρχίζει η πιστωτική πολιτική να χαλαρώνει. Στην Ευρώπη, για να δούμε χαλαρότερη πιστώσεις, θα πάρει καιρό.

ΤΡΑΠΕΖΕΣ
«Οι τράπεζες στην Ελλάδα είναι θύμα του κράτους, δεν είναι θύμα της δικής τους απερισκεψίας. Η μεγαλύτερη επένδυση που έγινε στην Ελλάδα μετά το '90 είναι στο τραπεζικό σύστημα»